

Et venligt skub?

**Baggrundspapir
Case 3
Om HPV-vaccination**

**DET
ETISKE
RÅD**

Et venligt skub?

Baggrundspapir

Case 3

Om HPV-vaccination

**Det Ethiske Råd
2016**

Dette baggrundspapir er udarbejdet til Det Ethiske Råds arbejde med *Et venligt skub?*.
Se mere på www.etiskraad.dk/etvenligtskub

INDHOLDSFORTEGNELSE

FAKTA OM LIVMODERHALSKRÆFT OG HPV-VACCINE	5
MYNDIGHEDERNES ARBEJDE MED DET NATIONALE HPV-VACCINATIONSPROGRAM	5
NATIONAL HPV-VACCINATION: POSITIVE EFFEKTER	6
NATIONAL HPV-VACCINATION: NEGATIVE EFFEKTER	6
LITTERATUR	7

Hvad får en borger ud af at lade sig HPV-vaccinere?

30.000 piger i alderen 12 år tilbydes hvert år HPV-vaccination med Børnevaccinationsprogrammet*

70 % risiko-reduktion

Ingen vaccination

Tilvalg af vaccination

375 kræfttilfælde

112 kræfttilfælde

275 personer opereres
= 0,90 % risiko

82 personer opereres
= 0,27 % risiko

100 personer dør
= 0,33 % risiko

30 personer dør
= 0,10 % risiko

FAKTA OM LIVMODERHALSKRÆFT OG HPV-VACCINE

- **Forekomst og dødelighed:** 60-80 % af alle kvinder bliver aktuelt inficeret med HPV (human papillomavirus), og hvert år bliver ca. 375 diagnosticeret med livmoderhalskræft svarende til cirka 1 % livstidsrisiko, hvoraf ca. halvdelen er under 45 år. Der dør ca. 100 kvinder årligt
- **Smitterisiko:** HPV-virus overføres seksuelt og smitter let. Er man først smittet, er vaccinen ikke virksom, og man kan smitte andre med virus
- **Vaccine:** Siden 2009 har man vaccineret med HPV-vaccinen Gardasil, som beskytter mod HPV type 16 og 18, der er skyld i 70 % af tilfældene af livmoderkræft. Dertil beskytter den imod visse typer af kønsvorter¹
- **Vaccinationstilslutning:** Tilslutningen til HPV-vaccine er faldet fra 73 % (fødselsårgangen 2002) til 27 % (fødselsårgangen 2003)², formentlig pga. den offentlige debat om usikkerhederne om bivirkninger. Det forventes, at der dermed vil opstå flere tilfælde af livmoderhalskræft og flere dødsfald end hvis der var en højere tilslutning³
- **Forebyggende behandling:** Hvert år får mere end 6.000 danske kvinder foretaget en forebyggende keglesnitoperation, som er behandling af de sværeste celleforandringer på livmoderhalsen. En del af disse behandlinger kan undgås ved at øge vaccinationstilslutningen

MYNDIGHEDERNES ARBEJDE MED DET NATIONALE HPV-VACCINATIONSPROGRAM

- Når myndighederne indfører et nationalt vaccinationsprogram, sker det med et mål om at fjerne sygdommen helt fra befolkningen. Det kræver en høj tilslutning, hvis sygdommen ikke skal vinde fodfæste og begynde at sprede sig i befolkningen igen. Jo flere, der lader sig vaccinere, jo bedre beskyttes også de, der ikke lader sig vaccinere, da smittefaren falder (flokimmunitet)
- I Danmark har Folketinget besluttet, ud fra vurdering fra Sundhedsstyrelsen, at HPV-vaccination skal være en del af børnevaccinationsprogrammet. Vaccinen skal gives før seksuel debut og anbefales til piger i 12-årsalderen; den kan fås gratis indtil kvinden fylder 18 år.⁴ Vaccinationen gives efter et fastlagt børnevaccinationsprogram hos den praktiserende læge, der også rådgiver forældrene. Vaccinen har været fast del af børnevaccinationsprogrammet fra 2009. Kvinder i andre aldersgrupper og mænd kan tilvælge vaccinen mod egenbetaling
- Statens Serum Institut har siden 2014 udsendt påmindelser om manglende børnevaccination til forældre, hvis børn mangler mindst én vaccine. Folketinget indførte tiltaget i Sundhedsloven med ønsket om at øge vaccinationsdækningen. Forældre, der ikke ønsker at modtage påmindelser, kan aktivt framelde sig

1 'Ny HPV-vaccine i børnevaccinationsprogrammet', Statens Serum Institut, 2016c

2 'Human papillomavirus-vaccine (HPV) 1, vaccinationstilslutning', Statens Serum Institut, 2016b

3 'Fald i tilslutningen til HPV-vaccination', Statens Serum Institut, 2016a

4 'Livmoderhalskræft', Rosendahl, 2015

NATIONAL HPV-VACCINATION: POSITIVE EFFEKTER

- **Reduceret dødelighed:** Risikoen for at få kræft hhv. dø af livmoderhalskræft er på cirka 0,9 % hhv. 0,3 % for uvaccinerede og 0,3 % og 0,1 % for vaccinerede. Det svarer til, at 275 opereres hhv. 100 dør blandt uvaccinerede og 82 opereres hhv. 30 dør for blandt vaccinerede⁵
- **Færre forstadier:** Forskning fra Kræftens Bekæmpelse viser, at hos de piger, der er født i 1993 og 1994, har man set en reduktion i forstadier til livmoderkræft på 73 % hos de vaccinerede i forhold til de ikke vaccinerede. Dermed mindskes desuden behovet for forebyggende kegleoperation

NATIONAL HPV-VACCINATION: NEGATIVE EFFEKTER

- **Potentielle bivirkninger:** Fra 2009 til september 2015 har der været 1790 henvendelser om bivirkninger, der mistænkes for at skyldes HPV-vaccine. 666 henvendelser anses som alvorlige. I samme periode er der blevet solgt 1.660.875 doser af vaccinen⁶
 - ▶ Sundhedsstyrelsen har undersøgt de formodede bivirkninger, som er blevet indberettet, og som har en alvorlig karakter. Man har ligeledes anmodet PRAC, Det Europæiske Lægemiddelagenturs Bivirkningskomité, om at foretage en vurdering af vaccins sikkerhed. Ifølge Sundhedsstyrelsen er konklusionen, at der ikke er grund til at tro, at bivirkningerne skyldes vaccinen, men at pigerne skal hjælpes med bedre information samt et ensartet tilbud⁷
 - ▶ En undersøgelse fra Statens Serum Institut nuancerer diskussionen om HPV-vaccins sikkerhed. Det er påvist, at piger, der rapporterer bivirkninger, har haft større forbrug af sundhedsydelser/ flere registrerede symptomer inden vaccinationen. Det kan betyde, at piger, der i forvejen har større kontakt med sundhedsvæsenet, er mere sårbare over for at få bivirkninger. Eller, at pigerne oplever at symptomerne skyldes vaccinen og antager, at vaccinen er årsag til symptomerne. Der er endnu ikke draget en endelig konklusion, men meget tyder på, at symptomerne ikke alene kan skyldes vaccinen
 - ▶ Danske læger har gennemgået eksisterende viden om HPV-vaccinen. De frikender HPV-vaccinen for alvorlige bivirkninger. Konklusionen er godkendt af en række lægevidenskabelige selskaber⁸
- **Alternativ til HPV-vaccinen:** Som alternativ til vaccinen kan bruges kondomer. Kondomer beskytter tillige mod uønsket graviditet og andre seksuelt overførte sygdomme, f.eks. HIV og syfilis

5 Vores beregning – ud fra tal angivet i figuren ovenfor. Beregningen antager en lav vaccinationsdækning og derfor høj risiko for smitte, hvis man ikke er vaccineret

6 'HPV-vaccination beskytter mod livmoderhalskræft', Sundhedsstyrelsen, 2006

7 'En indgang – anbefalinger til organisering af tilbuddet "En indgang"', Sundhedsstyrelsen, 2016

8 Rasmussen, 2016

LITTERATUR

Rasmussen, L. I. (2016, Juni 20). *Danske læger frikender HPV-vaccine for alvorlige bivirkninger*. Politiken
Hentet fra <http://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/ECE3262163/danske-laeger-frikender-hpv-vaccine-for-alvorlige-bivirkninger/>

Rosendahl, M. (2015). *Livmoderhalskræft*. Hentet 12. september 2016 fra
<https://www.sundhed.dk/borger/sygdomme-a-aa/kvindesygdomme/sygdomme/svulster-og-cyster/livmoderhalskraeft/>

Statens Serum Institut. (2016a). *Fald i tilslutningen til HPV-vaccination*. Hentet fra
http://www.ssi.dk/Aktuelt/Nyheder/2016/2016_1_hpv_fald.aspx

Statens Serum Institut. (2016b). *Human papillomavirus-vaccine (HPV) 1, vaccinationstilslutning*.
Hentet fra <http://www.ssi.dk/Smitteberedskab/Sygdomsovervaagning/VaccinationSurveillance.aspx?xaxis=Cohort&vaccination=5&sex=0&landsdel=100&show=&datatype=Vaccination&extendedfilters=True#HeaderText>

Statens Serum Institut. (2016c). *Ny HPV-vaccine i børnevaccinationsprogrammet*. Hentet fra
http://www.ssi.dk/Aktuelt/Nyheder/2016/2016_1_epinyt_2_hpv.aspx

Sundhedsstyrelsen. (2006). *HPV-vaccination beskytter mod livmoderhalskræft*. Hentet fra
[http://laegemiddelstyrelsen.dk/da/nyheder/2015/~media/4DCEFB530117489AB2AE35A871DE3805.ashx](http://laegemiddelstyrelsen.dk/da/nyheder/2015/~/media/4DCEFB530117489AB2AE35A871DE3805.ashx)

Sundhedsstyrelsen. (2016). *En indgang – anbefalinger til organisering af tilbuddet "En indgang"*.
Hentet fra <http://sundhedsstyrelsen.dk/da/nyheder/2016/~media/DC4FA320CCFE44B58911B6E1C9AE3B6D.ashx>

© Det Etske Råd 2016

Det Etske Råd er et uafhængigt råd, der blandt andet arbejder med etiske spørgsmål, der knytter sig til sundhedsvæsenet.

Læs mere om baggrunden for arbejdet med myndigheders påvirkning af borgere og find den etiske tjekliste og andet materiale på:

www.etiskraad.dk/etvenligtskub

**DET
ETISKE
RÅD**